

Ese de trei ori in septembra: Mercuria, Vineri si Domenica, candu o cota intreaga, candu numai diumatate, adica dupa momentul impreguiarilor.

Pretul de prenumeratii:

pentru Austria:	8 fl. v. a.
" diumatate de anu	4 " "
" patrariu	2 " "
pentru Romani si strainatate:	
pe anu intregu	16 fl. v. a.
" diumatate de anu	8 " "
" patrariu	4 " "

Viena 7/19 dec. 1868.

Daca Austri'a in procesulu reconstituirei sale constituutiunali a incercatua si a schimbatu atate sisteme, un'a dupa alt'a, fora pausare ori epoca de transitiune, — apoi n'a facutu acesta numai de dragulu cutaroru capricie seu fantasme ale cine scie carui barbatu de statu, ci pentru ca a fostu silita de nevoia cea mare ce consiste intru a organizas unu statu poliglotu tocmai in seculu natiunalitatiloru, candu fie-care natiune si-aferma si pretinde autonomia sa.

Multimea natiunalitatiloru este singura causa la tote schimbarile si nisunatile. Sistemele politice cate se pomenescu: centralismu, dualismu si federalismu istoricu, — cu mai multu dreptu se poteau chiamá la numele celu adeveratu: sistema nemtiesca, sistema unguresca si sistema slava.

Dar nu se indatina in Austri'a numele celu adeveratu, ci unulu adoptatasi reu aplicatu, d. e. nemtii cu centralismulu nu spuneau ca vor germanisare ci ca dorescu unitatea si intregitatea statului, ungurii cu dualismulu nu spunu ca vor suprematia ci numai respectarea drepturilor istorice, buna ora precum legea de magiarisare o botezara de lege pentru indreptatirea egala a natiunalitatiloru etc. Astfelu de numiri se adopata pentru a lega ochii celor cari nu-si dau truda a petrunde in esint'a causei.

Intr'aceea barbatii de statu ai Austriei, ori-ce nume a datu sistemei loru, totdeun'a au petrusu la esintia de o judecata casf o causa de natiualitate; sciindu pre bine ca daca Austri'a n'ar fi poliglota, atunci nu s'ar pomeni de centralismu, federalismu scl, principiele ar conveni delocu, si imperiulu ar fi usioru de reconstituitu.

Deci considerandu-se sistemele casf cestioniuni de natiualitate, barbatii de statu aplicara mai antaiu centralismulu, carele contineau mai numai dorintiele natiunei nemtiesci. Dupa patru ani de aplicare se convinsera ca o singura natiune, natiunea nemtiesca, nu e in stare se esprime imperiulu in totalitatea sa, neci se-i dee acestuia o colore universală nemtiesca.

Odata cu acesta convingere despre necapacitatea unei singure natiuni, par-resira centralismulu ca usatu, ori mai bine dicendu: lu largira adoptandu dualismulu prin care primira in compania mai o natiune, pre cea magiaru.

Acum dara sunt döue natiuni, nemtiesca si magiar'a. Daca neci aceste döue la olalta nu vor fi in stare se esprime imperiat'a intréga, — ce va urmá apoi? federalismulu inca nu e usatu, de gracie neci a fostu aplicatu veri odata; elu spéra multu si pentru cuventulu ca este mai naturalu de catu tote, fiindu ca pretinde cumca monarchia se pote esprime numai de sum'a tuturoru natiunalitatiloru, in tocmai precum tote la olalta compunu partile constitutive ale ei.

Dar astazi suntemu inca numai in stadiul dualismului, deci se ne oprimus a judecata despre acesta, cum si-manuduce afacerile sale si ce durata pote spera? vom judecata despre acesta fiindu cu pri-vire mai vertosu la starea causei nostre de natiualitate, caci in jurulu natiunalei se invertu tote cestioniile, sentimentulu de natiualitate este care cre-éza si derima sisteme.

In cestionea de natiualitate, ungurii respinsera pretensiunile natiunalitatiloru, in catu deputatii acestor'a se ve-diura siliti a paresi sal'a dietala, astfelu caus'a se decise fora de acestia, o deci-

sera ungurii, naturalmente dupa chibzuirea si placerea loru, spre multiamirea loru propria, si totusi acum pretindu ca si noi se simu multiamiti.

Decisiunea o avemu dejá in forma de lege, deci cauta s'o respectam. Dar cine va negá ca acesta lege nu este o catena pentru noi, carea asta data neci e placuta neci ne potem eliberá de dens'a?

Ceea ce constiuie pentru noi o catena, pentru dualismu e unu pericolu atatu internu catu si esternu. Se ne spli-cam.

Viéti'a nôstra constitutiunala dar mai vertosu cea sociala, in mersulu seu naturale are se róda la numita catena. Daca astfelu ne vom eliberá noi prin imperiulu nostru, — ore s'ar poté se acceptam suprematia magiaru, dualismulu?

Daca alte cause externe ar atacá dualismulu, buna ora federalismulu, — ore in casulu acesta natiunalitatile ne-multiamite n'ar tinde mana atacatorilor dualismului?

Astfelu dualismulu insusi si-a cre-atu pericolu esistintiei sale prin ace'a ca a nemultiamitu natiunalitatile in Croati'a, Transilvani'a si Ungari'a.

Deci nu este mirare daca federalistii nu perdu sperantia. In septeman'a acesta se fece multa vorba despre ne-gotatiunile cu cehii, cari se intre in compania — bagu de séma — ca a treia natiune. Resultatulu acestoru negotiatiuni nu se pote inca prevede.

Cuventarea deputatului Andrei Medanu, in diet'a ung. la desbaterea causei de natiualitate.

Onorata casa! (Strigari: renuntia, renun-tia!) Me rogu de iertate, dar fiindu ca intrebarea se inverte pe langa viéti'a natiunale a natiunalitatiloru nemagiare, si fiindu constatatu, ca numai acele natiuni si pierdu drepturile loru natiunale, cari inse-si ele se lapeda de a cele; nu numai nu vedu a fi pierdere de timpu, ci me simtu indetoratu, a protesta in contra oricaroru dispusetiuni, cari amenintia viéti'a natiunale a natiuniloru, si speru ca in casulu, candu natiunile si-ar pierde viéti'a natiunale fara voi'a loru, ba inca togma in contra protestelor sale, dupa dis'a: „quod ab initio iniustum est, etiam tractu temporis convalescere nequit,” cu tempulu si-vor revindicá era drepturile pierdute — pentru aceea nu potu renunti de cuvant, ci mi-ieu libertatea a vorbi.

Onorata casa! A sositu totu-si óre-candu timpulu, prin natiunalitatile nemagiare cu atata sete asceptatu, in care proiectul de lege in privint'a cestioniui natiunalitatiloru s'a pus la peraptare in on. casa representativa; a sositu tempulu, candu o parte a deputatilor din acesta on. casa repr. are ocasiune a interpretá pre cale constitutiunala pretensiunile juste natiunale ale tramietorilor sei de natiualitate nemagiara, dicu: pe cale constitutiunala ca forte adese ori li s'a plesnit in ochi acestoru natiunalitati, dar mai cu séma romaniloru, ca sunt dusmani constitutiunii (Strigari: cine a disu?) si cumea mai preferescu si-castigá drepturi pe cale neconsti-tutiunale, de catu pre cea constitutiunale, pre care din urma mai lesne le-ar dobandi, urmandu acelea din firea constitutiunei, am ajunsu dara si la acestu stadiu alu lucruriloru.

Cu nespresa durere inse a trebuitu se esperieze deputatii de natiualitate nemagiara ca cu catu au legatu mai mare speranta de timpulu acesta, cu atata e mai amara desam-girea, la care s'au trezit cu ocazionea pro-iectelor puse la desbatere.

Intielegu proiectulu de lege alu comi-

sionei centrale, si acel'a alu onoratului depu-tatu Deák, cari ambe de altintre in esintia nu diferescu unulu de altulu, si ambele se potu cugetá ca proiectele majoritatii.

Ori-cum s'a nesuitu dlu ministru de cultu a convinge lumea, ca prin proiectele aceste e deslegata cestionea natiunalitatiloru pre de plinu, totu-si aceea nu numai ca nu e desle-gata, ci i sunt tatare tote firele de viéti'a asié fara crutiare, in catu se nu mai fia nici spe-rantia ca óre candu ar poté reinvié.

Ambele aceste proiecte, sub titlulu liberalu: „proiectu de lege despre egal'a indrep-tatire a natiunalitatiloru” decretéza ca cestiu-ne natiunale nu esiste; celu d'antaiu oculte pr'ntre s're, ér' alu doile apriatu, enuntandu principiulu ca; in Ungari'a e numai una na-tiunalitate politica, si acea e: cea magiaru, toti membrii celoralte natiuni facu parte inte-grante din aceea.

Candu am auditu pe dlu ministru de cultu intonandu, ca proiectele pomenite des-lega cestionea natiunalitatiloru pre deplinu, si pe deputatulu Tisza ca acele proiecte ga-rantéza libertatea natiunale pre deplinu, fara voia mi-a venit in minte, ca de cum-va dom-niele sale ar fi iubitori si cultivatori de flori, si ar cultivá asié de bine florile, precum des-lega proiectele de sub intrebare cestionea na-tiunale, seu garantéza libertatea natiunale de plinu, atunci nici intr'o espusetiune de flori, ori in care parte a lumiei s'ar tiené o atare espusetiune, nu ar poté conta la vre-una di-stintiune.

Precum operatorii proiectelor majoritatii, asié si ai proiectului minoritatii, consintu in ace'a, ca cestionea de natiualitate e de mare importanta, numai ca, precum se vede din deductiunile loru, in sensu diferit; cei d'antaiu o tienu importante numai in intere-sulu natiunei magiaru, considerandu decreta-rea egalitatii drepturilor natiunali de stric-tiósia pentru interesele acestei natiuni, fiindu ca astfelu nu s'ar poté pune temeiulu unitatii natiunale magiaru, si asié nu s'ar poté esefutu sporirea natiunei magiaru prin nimicirea si contopirca celor-alte natiuni nemagiare.

Operatorii proiectului minoritatii, din contra, asta cestionea de natiualitate a fi de importantia comună, intr'atata, in catu insa-si fericirea patriei o conditiunéza de la desle-garea succesa a cestionei acesteia.

Cu privire la opiniunea celor d'antaiu, fia-mi iertata a reinprospetá o alta declara-tiune a on. d. ministru de cultu, care dupa natur'a sa insufla óre-care ingrigire, si me in-taresce si mai tare in opiniunea mea despre cele dice; dni'a sa a disu: ca decretarea limbei mai-oritatii de oficioasa ar fi nejusta, fiindu ca desi' prin arondarea comitatelor s'ar face mai-oritate catu de mare d'in natiualitatile res-ppective, cu tempulu inse se pote lesne intem-plá ca acea majoritate se se schimbe, si ma-joritatea facuta cu ocazionea arondarei ar poté deveni minoritate, si cea de antaiu atunci ar fi asuprita oficiositatea limbei celei d'in urma.

Prin declaratiunea acesta, dupa modest'a mea parere, domnulu ministru a pus in pro-spectu desnatiunalisarea natiunalitatiloru ne-magiare, si contopirca loru in cea magiaru.

Eu tienu, onor. casa, experientarile de desnatiunalisare de cele mai hasarde si peri-culoase incercari.

E dreptu ca la casu candu le-ar incoro-na unu resultatu imbucuratoriu, apromitu unu castig forte mare, inse la casulu neresirei periculu e totu mai mare.

Daca Francia, pre cum am auditu po-menindu-se, e apta de a serví de exemplu in-demnatorii spre a urmá una politica de des-natiunalisare; e bine, incercarea de asta na-tura pre continentalu ce se asta in apropierea noastră a produsuna s'au sguduire, care mai ca a radicatu unu imperiu d'in titinele sale si era-se-lu restóane; acesta pote servi de exemplu amonitoriu.

Prenumeratiunile se facuta toti dd. corespun-dinti a-nostri, si d'adreptulu la Redactiune Josefstadt, Langeasse Nr. 42, unde suntu ase adresă si corespondintele, ce pri-vescu Redactiunea, administratiunea spe-ditul'; cate vorbi nefrancate, nu se vor primi, éra cele anonime nu se vor publica.

Pentru anuncis si alte comunicatiuni de intere-su privatu — se raspunde cate 7 cr. de linie repetitile se facu cu pretiu scadintu. Pretiul timbrului cate 30 cr. pent. una data, se antecipa.

Caus'a acestei sguduiture cumplite a fostu inimicita escata intre popora prin politica de desnatiunalisare.

De cumva poporele imperiului nu ar fi fostu asié instrinate de olalta, chiar de nu s'ar fi potutu incungurá de totu sguduitur'a acesta, totusi nu ar fi produsu asié mari crise, ale caror efepte posterioare si adi le sim-timur nefindu siguri de una recidiva pericu-loasa, fiindu ca caus'a — desnatiunalisarea — nu numai ca nu a incetatu, ci de cumva on-casa ar primi proiectele (magiare) de sub peraptare, caus'a acesta ar deveni duplicita.

Eu onor. casa, nu-lu tienu de medicu pe acel'a care, dandu odata patientului seu una dose din atare medicina dupa care aceluia i-a fostu mai reu de mai ca a morit, i prescrie si a dou'a ora totu acea medicina in dose du-pla.

Se pote asta óre-cine care se mi opuna ca Ungari'a sguduiturei acesteia pote multiam-i, in mare parte, reinviearea sa; eu inca l' asiu intrebá pe unulu ca acel'a ca voiesc dinsulu ca si noi, natiunile nemagiare de aici, se acceptam de la asemenea sguduiture re-cunoscerea drepturilor nôstre natiunali?

Ba nu, si macaru catu se simu invinuiti, repetiescu, ca nu, noi intindemua mana fratiésca natiunei magiaru, si ve rogámu, ca in des-legarea cestionei de natiualitate se procedeti cu sinceritate fratiésca, cu simtiemintele cari le are unu frate bunu catra fratrele seu, fiindu ca eu nu potu presupune, ca cu ocazionea promisiunilor facute in adresele catra maie-statea sa, indetorandu-se a deslega cestionea natiualitatii pre temeiulu fratiatii, ar fi zacutu in sinulu casei representative cugetul reservat de frate vitrégu.

Ací ér pote se-mi reflectez óre-cine: ei frate, in politica nu potu duce rolu sintiemintele!

Bine, se paresim uara acestu terenu, si se plecam din punctul de vedere alu necesitatii, si din acestu punct de vodere in mominte decisive ale isbucnirii crisei europene, veti ave lipsa, ca se vi intindemua mana de a-jutoru ca nesce concitatieni si alati sinceri.

Ca se ve poteti convinge despre necesitate, dloru, aruncati una privire fugitiva preste map'a Ungariei, si indata ve veti convinge despre necesitate, si veti ave lipsa de a crea o potere atractiva, care se continea partile ce dvóstra le numiti centrifugali.

Poterea acesta se pote crea domnilor, prin proclamarea egalitatii perfecte a drepturilor natiunali.

Dar de alta parte, domnilor, precum dice si compatriotul nostru Ludvigh in fóia „Hon”, nu e salutari pentru patria, a cercá fericirea acesteia in combinatiuni de acele, a caror a esecutare ar incarcá umerii unei mari parti a locuitorilor cu atari greutati, de cari natiunea magiar a scapatu.

A fostu unu timpu, onorata casa, candu fóia mai-oritatii presinti dietale vesteá cu tonu inaltu in articlii scrisi de renumitul publicist Falk ca: dreptulu de natiualitate e unu dreptu asié sublimu, santu si maiestaticu, in catu fatia cu acesta disparu ori si ce alte drepturi omenesci, cari numai se potu cugetá, si cumca acelu dreptu nu se pote da in schimbulni pentru nnu altu dreptu.

Pentru ace'a nu a voit u naunca magiar a se primésca constitutiunea oferita de Schmerling, pentru ca prin ace'a si-a vediutu periclitata natiualitatea; si óre pote-senumi natiualitatea magiar reactiunaria si anticonstitutiunale, pentru ca nu si-a datu in schimbul dreptulu de natiualitate pentru una constitu-tiune, prin care si-a vediutu periclitata natiualitatea? Si daca nu merita acele porecliri, de ce se tieneti pe alte natiuni a fi mai putinu capabile de drepturi? de ce se letieneti de reactiunarie, daca nu ar areta voia mare catra una constitutiune, care o asta periculosa pentru drepturile loru natiunali? Se simu e-

ALBINA.

uitabili domnilor, si nu concedeti ca natiunile nemagiare se fie insultate pentru sentierintele de cari domnia vostra, cu totu meritul, ve sentiti mandri; si nu poftiti, ca noi se cantam neconditiunatu osan'a pentru una constitutiune, care nu o afiam destulu de liberala.

Ce ni folosescu noa asemene fruse de cari se afla in raportulu comisiunei centrali: „cestiunea de natiunalitate si de mare importantia, acea nu se poate mersu cu murele timpurilor vechi; — daca aceste insenma atat'a ca politica eea vechia a natiunei magiare, prin care acesta eu ocasiunea intemecieri patriei, precum marturisesc istoria, nu a subjugatu poporele aflate aiei ci a traitu cu ele in cea mai buna fratieta, — e de a se schimbă cu alta desnatiunalisatora, si a se prochiamă unitatea natiunei magiare, care in modulu pretinsu nici candu nu a esistat, si astfel a o sporii prin contopirea celor laite.

O asemene procedura nu numai ca n'ar fi drepta, ci ar si vatematora pentru natiunalitati; dupa o asemene procedura natiunea romana nu ar poté nutrit in pieptulu seu semtieminte fratiesci pentru natiunea magiare; o asemene sporire a natiunci magiare nu i-ar fi spre folosu.

Dar nici nu are lipsa natiunea magiare de o asemene sporire, dupa ce sunt alte moduri destule spre acestu scopu, cari nu sunt stricatiise pentru cele latte natiuni; mi ieu voia a insiră de exemplu unele, si anumitu:

1. descoperirea si delaturarea cauzelor cari, precum intaresca scriitorii magari, au inceputu a produce scaderea soiului magiaru.

2. Impopularea pustelor intinse si neliocuite ale ticeri ung., in prim'a linea, cu colonisarea secuilor, prin ce, de alta parte, s'ar impededea si emigrarea bannita a acestor in Romani'a, si in lini'a a dou'a cu individi de atari natiunalitatii, cari, dupa cum aréta statistica magarisarei numeloru, au dovedit u mare inclinare de contopire.

3. Prin cultivarea limbei magiare intrata, in catu se devina atragatora ca catu mai multi se alba placerea a si-o insusii si se intre cu bucuria in sinulu natiunei magiare.

Romanii de aicia au arestatu mare simpatia pentru limb'a unguresca, fiindca putini intieliginti sunt, cari se nu si-o fie insusiti si o invetia mai bine de catu alte natiunalitatii, inse limb'a loru natiunale inca nu o parescscu, si nici candu nu au arestatu voia de a se contopi, martora ni-e istoria care ni spune, ca „non tam pro vita quam pro lingua incolumentate certasse videantur.“

De altintrea prudintia natiunei magiare va afila si alte moduri de sporire si fara suatulu meu, essentia este numai acea ca se nu fie stricatiise pentru alte natiuni.

Dar nici timpulu, in care trainu, nu e aptu pentru a urmá politica de desnatiunisare.

In timpulu presinte, candu, precum s'a esprimatu si domnulu ministru de cultu, standardul libertatii falfaia inaltiatu, cu adaugca standardulu natiunalitatii este frate gemenu al celui de antaiu; mai departe candu dis'a rescumperatoriu lumei: „dati lui Ddieu, ce e a lui Ddieu, si imperatului ce e a imperatului,“ e imbogatita cu inaugurarea principiului care dice, ca: poporele au dreptu a dispune liberu despre sòrtea loru, seu cu alte cuvinte: dati poporeloru ce este a loru; in timpulu presentu, candu principiulu amintit se executa prin votulu universalu, dupa opinionea mea, nu se mai poate urmá cu succesu politic'a desnatiunisarii.

Acum trecu la acea parte a proiectelor in care, se dice, ca se face concesiune limbelor natiunilor nemagiare in privint'a folosirei acelor in oficie; concesiunile acele nu se potu numi inca concesiuni, fiindca sunt numai fictive, si anume:

1. Concesiunea in privint'a ducerii protocolului despre consuauurile si conclusele congregatiunilor municipali, ca adeca pre langa eea magiara se se duca, decum-va se va pofti, si in limb'a acelei natiunalitatii, care face 1/5 parte a poporitunei, nu se poate numi concesiune, fiindca sunt numai autenticitatea celui ungurescu se recunoscse, si asi, precum areta colegulu nostru Popoviciu-Desscanu, dispusitionea acesta e tare nejusta, pentru ei in comitatele, unde magarii sunt in minoritate, a-esteia i se da dreptu de a autentică protocolu despre conclusele majoritatii, si astfel minoritatea e in stare a poté paralisa voi'a majoritatii.

2. Concesiunea ca, de cumva vre unu deregatoriu nu precepe limb'a magiara, in modu exceptiunalu se se pota folosi in afacerile oficiale si de limb'a protocolara, inca nu e concesiune, fiindca eonora casa a disponu ca numai acel-a se pota fi oficiali comitatensi, cari se candidaza de comitti supremi, acesti-a inse de buna séma nu vor candida de acel-a, cari nu pricepu limb'a magiara, asi si a.

3. Concesiune, ca la judecatorie partile litiganti se se folosesc la pertratare de limb'a loru in tote procesele afara de acele, in cari partile sunt reprezentate de advocati, inca e ilusoria, caici onor. casa a dispusu in ordulu procesuale, ca in tote procesele, cari se facu in serisu, partile sunt obligate a se folosi de advocati, si astfelu representatiunea propria a partilor litiganti in tote procesele momentuose este oprită; cu eredu ca suprimea representationei proprie a partilor litiganti in contr'a dreptului de pana acum alu patriei inca si-are eaus'a in referintele natiunali.

Dupa ce am arestatu ca principiulu fundamentalu alu proiectelor majoritatii, dupa care numai o natiune se proclama de natiune, adeca eea magiara, nimicesce vieti'a natiunala a natiunilor, cari dupa legile de pana acum au esistatua ca natiuni,

dupa ce in urma am arestatu, ca putinele concesiuni facute pentru limbele natiunilor nemagiare, dupa modesta mea parere, sunt fictive; nu mi-remane alta inderetru, de catu a declară si a mi-dă votulu pentru proiectulu minoritatii (nemagiare), fiindca ca numai acesta da garantie pentru drepturile natiunali ale natiunilor nemagiare, fara a vatemă drepturile natiunei magiare si acestu votu lu sustinu astfelu, in catu de cum-va proiectulu minoritatii nu se va luă de bas'a portretarii speciale, cu nu voiu luă parte la pertratarea speciala a proiectului majoritatii (strigari: nu face nimic!) („Feder.“)

Aliusiu, decembre.

Permite-ne, dle redactore, pucintelu locu in colonele multu pretiuitului Dvostre diurnal „Albina“, a ni esprime mahnirea ce ni-o causa unu actu alu dnu Ases. consist. V. Schelegianu, care pre bine i caracterisiza intentiunile impedeatorie desvoltarii nostre spirituale.

Astazi tota lumea civilisata recunoscse si constataza, ca in sciintia si in cultura jace poterea si libertatea, tote natiunile privescu astazi faptori potinti de unicele conditiuni a le existintiei loru politice, si tote poporale ce mai semtu o schintea de vietia, striga in gura marc „scoli! si „lumina! si se nisvescu de dupa potintia a seadé numerulu institutelor desmoralisatorie si vatematorie societatii omenesca: numai dlu Ases. consist. V. Schelegianu considera „birturile“ de unu ce mai folositoriu turnie sale, de catu scoplele. Astfelu firesce ca nu e de mirare, ca beser'ea si scoplele nostre totdeun'a sunt gole, pre candu birturile chiar si sub s. liturgia sunt pline de romani!

Multi dintre on. cetitori se vor indofora despre adeverulu assertiunei nostre, mai alesu cei ce-lu cunoscu numai de dupa titula, seu de dupa aspiratiunile la ablegatura pentru fondulu congrresu, si la cutare protopresiteratu; noi ince cari lu cunoscemu mai de aproape, si avem neferericirea a-lu avé de pastoriu suffetesu in mediloculu nostru, din capulu locului declaràmu ca nu suntemu calumnatori malitosi, nici voim a taiá in onórea nimeniu pentru ca nu afiam placere a ne ocupá de personalitatati. Candu ince ni se ataca interesele nostre vitali si mai alesu de individi cari sunt chiamati a ni le castigá, aperá si promová, atunci ne semtimu nu numai indreptati, ci chiar indetorati a demascá pre ini-micu progresului si alu lumanarii, apoi fie a-ecia chiar si ases. consistoriali, ca asi si de o parte se-i cunoscua natiunea intréga dupa adeverat'a loru valore, era pe de alt'a ca se servesa de exemplu celora ce vor face ca S. Sa.

Deci spre intarirea assertiunei nostre, facem se urmeze actulu comisul de dlu ases. consistorialu V. Schelegianu.

Dlu ases. consist. V. Schelegianu a esarendatu in noemvre 1865. cas'a parochiala comunei nostre pe séma'scolei de fete, pe trei ani, cu pretiulu anulu de 50 fl. Acum ince venindu unu veneticu din lume si din tié-

ra, si oferindu-i 5 fl. mai multu pe anu, dlu asesoru se afila indemnatu a ni scote fetitile nostre din scola, adeca din cas'a parochiala si a predá acelui spre a deschide in trins'abirtu. Am scintu noi ca sanctiei sale i mai place a cercetá birturile de catu scoplele, dar cumca S. Sa ca ases. consist. si aspirantu de protopopu ar fi in stare a areta ur'a sa catra scola intr'unu astfelu de modu, si inca spre stricarea nostra: acea nici candu n'am fi credutu: Apoi astfelu de individu cutéza a spirá la protopropia?! Astfelu de individu se conduce afacerile nostre scolare, care pentru marsiuvu venitul de 5 fl. mai multu ni lipsece fetitile de scola si protege intreprinderea daunosa si corumpatoria de moralu a unui veneticu?! Astfelu sunt „lumin'a lumii“ si „sarea pamentului?“

Dieu parinte Schelegiane frunosu sacrificiu ai adusu pe altariulu natiunei: unu birtu in loculu scolei, si inca in eas'a parochiala! Te poti laudá si pe viitoru ca S. Ta esti romanu „mare“ si „zelosu“!

Cine nu crede diseloru nostre, postim la Aliosiu se veda.

Mai multi romani din Aliosiu.

Protocolulu

Stedintet II.

(ordinaria)

tienuta din partea direptiunei Asociatiunei natiunale aradane, pentru cultur'a poporului romanu, in Aradu, in 12 decembrie n. 1868.

de fatia an fostu.

Presedinte: Mirone Romanulu directoru secundariu.

Membri: Emanuil Missiciu perceptoriu, Stefanu Siorbanu bibliotecariu, Ioane Goldisiu esapotoriu, Teodoru Serbu economu, Nicolau Philimonu, Demetru Bonciu, si notariu Petru Petroviciu.

18. Comisiunea insarcinata cu arangarea petrecerii tienute pe timpulu adunarii generali celei trecute, — in firul deciselor directiunali din 5 si 13 decembrie nou, a. c. Nr. 100 si 109 astere sociot'a despre venitul incurzu, si spesele erogate cu acea ocazie, — din care se vede: ca in folosulu fondului Asociatiunei — dupa detragerea speselor — s'a sporit unu venitul curat in suma de 83fl.

Totodata comisiunea propune, a se publica List'a contributorilor de supratatiri spre acestu scopu incurze.

Determinatu:

Sociot'a comitetului arangiatoriu se aprobă; si perceptoriu Asociatiunei se instruméza: banii incurzi a-i petrece la fondulu nedisponibil alu Asociatiunei, si despre efektuire a reportá la siedint'a viitoré.

Éra List'a contributorilor de supratatiri in favorulu fondului Asociatiunei a se publica deosebi in foile natiunale. —

19. In legatura cu decisulu directiunali din 28 noemvre nou, a. c. Nr. 11 si cu referinta la determinatiunea adunarii generali din 3/15 decembrie a. c. Nr. 11 pentru pregatirea necesarie in privint'a arangarii unei petreceri, si insintarii sortiturei de loteria pe ocazievena viitoré adunari generali;

Determinatu:

Spre scopulu acesta se emite o comisiune statotore din comembrii directiuniei: Demetru Bonciu ca presedinte, Emanuil Missiciu perceptoriu, Stefanu Siorbanu bibliotecariu, Ioane Goldisiu esapotoriu Teodoru Serbu economu, si notariu Petru Petroviciu cu insarcinare: de a intreprinde tote mesurile ce le va afila de lipsa, a face proiectu pentru arangarea petrecerii, a combina unu planu pentru insintarea sortiturei de loteria, si ambe elaboreate a le asterni in detaliu aprobarii directiunale fora amenare. —

20. Pe temeiul preliminariului aplacitatu de adunarea generala; comisiunea emisa cu decisulu directiunali din 28 noemvre nou, a. c. Nr. facendu propunere pentru preliminarea diurnalelor pe anulu viitoriu; comembrii directiuniei d. Nicolau Philimonu oferăza din bunavointia foia „Transilvania“ éra d. economu alu Asociatiunei Teodoru Serbu a-sisderea oferăza diurnalulu localu germanu „Arader Zeitung“ seu alta careva foia ce va aparé cu incepertulu anului nou viitoriu, — ambe pe partea Asociatiunei daruite;

Determinatu:

Foile oferite Asociatiunei, din partea susnumitilor dd. comembri, directiunea le primește cu multiamita. —

Mai de parte — pe langa aceste sunt de a se prenumeră diurnalele urmatore:

1. Albin'a. 2. Amvonulu. 3. Archivu pentru filologa si literatur'a romana. 4. Familia. 5. Federatiunea. 6. Foia societatei de Bucovina. 7. Gazeta Transilvanie. 8. Gura Satului, si 9. Telegrafulu romanu, — éra dintre cele straine 10. foia magiara locala Alfoldi si 11. foia germana Zukunft tote pe anulu intregu. —

21. Comuna besericësca gr. or. din Siria (Vilagos) — prin reprezentantii sei — face cunoscute: ca din lasamentulu reposatului lova Cresticu de acolo-ce la moscenitul Asociatiunei — are o pretensiune testamentala, si pana acum prin tribunalulu comitatensu la suma de 518 fl. 87 cr. v.a. statorita dejá; pentru acareia escontentare róga a se face disupesiuni necesare, fiindca ca beseric'a are neinconjurata lipsa de bani. —

Determinatu:

Rogarea acesta se estrada fiscalatului Asociatiunei spre combinare si computare — conformu decisului directiunali din 28 noemvre a. c. Nr. pe langa reportu pana la 1 ianuarie nou 1869. —

22. Colectantele Asociatiunei d. jurasoru cercualu din Cacova (comitatulu Carasiu) Timotei Miclea cu datulu de 1 dec. a. c. reporetá: ca din caus'a altor ocupatiuni si impecare intrevenite, n'a potutu realizá licuidarea si incassarea restantelor oferte attatore la membrii Asociatiunei din acea colectura; ce inase cu finea acestei luni va efectuá. —

Mai departe strapune 13 dechiaratiuni ale membrilor noi acuiriati, pre cari ii propune directiunei spre alegere respective dechiarare de membri ai Asociatiunei pe anii 1868/9, 1869/70 si 1870/71 anume:

1. d. Nicolau Popescu preotu gr. cat. in Carnecea.

2. d. Dimitrie Rusu preotu gr. cat. in Tievaniulu-mare.

3. d. Nicolau Braia negotiatoriu in Tievaniulu-mare.

Totii acestia cu oferte annale de 3 fl. pe trei ani 9 fl. v. a., — apoi

4. d. Luc'a Miclea notariu comunulu in Cacova.

5. d. Raicu Opreanu Investiatoriu in Cacova.

6. d. Vasile Sreteovicu advokatu in Oravitia-montana.

7. d. Ioachimu Mangiu'a parocu gr. or. in Brosceni.

8. d. Iosifu Miocu Investiatoriu in Brosceni.

9. d. Nicolau Stvin'a negotiatoriu in Tievaniulu-mare.

10. d. Simionu Frentiu economu.

11. d. Iancu Stanca economu.

12. d. Ioane Pop'a jude comunulu si 13. d. Ioane Gutu juratu comunulu din Tievaniulu-micu; toti cu unu ofertu anulu de cate 2 fl. v. a. pe trei ani 6 fl. v. a.

Cari dechiaratori au si solvitu competint'a ofertelor pe unu anu, strapuse prin susnumitul d. colectante in suma de 29 fl. v. a.

Determinatu:

Raportulu dui colectante alu Asociatiunei Timotei Miclea luandu-se la cunoscinta; se purcede la alegerea amintitilor dd. propusi, — cari — dupa votisare secreta intru intielesulu statutelor cu totalitatea voturilor — toti se dechira de membri ai Asociatiunei pe restimpul celor trei ani 1868/9, 1869/70 si 1870/71; — fiindca a se inmatricula in catalogulu celor laiti membri, si a li se estrada diplomele indatinate.

Éra banii incurzi se strapunu la perceptoriu Asociatiunei cu insarcinare: de a trimite respectivilor cuita despre solvire, — prin d. colectant.

23. Notariulu Petru Petroviciu presenta serisorea d. espeditoriu postalu Duda' Marcus din Cacova, cu datulu de 5/12 1868 — ca-rele in numele veduvei reposatului membru alu Asociatiunei Petru Ratiu de Caransebesiu — din simpl'a causa ca amentitul membru a reposatu — afirma: ca veduv'a acelui nu s'ar simti indetorata la solvirea sumei de 25 fl. v. a. cu care reposatulu ca membru al A-

sociatiunei se află în restanță cu ofertele neplatite.

Determinat:

Serisoreea acăstă se estrada dlui colectant Timoteiu Miclea jurasorul cureau în Cacova spre combinare și opiniune pe langa resubsternere pana la 1 ianuarie nou 1869.

24. D. Sigismundu Borles protonotariul comitatului Zarandu cu serisoreea dt. Baia de Cris in 5 decembrie nou, a. c. face cunoscutu: că conformu condițiunilor contractuali despre cumperarea viei reposatului Iova Creștincu din Siri'a, — Asociatiunea ca eredele respective parte vindătre e indatorata a esoperă transcrierea amentitei vii pe numele seu; — deoarece au si platit dejă pretiul cumperarii.

Dreptaceea răga a se esoperă acăstă transcriere din partea dreptiunei.

Determinat:

Rogarea acăstă se estrada fiscalului Asociatiunei Lazaru Jonescu spre opiniune la siedintă viitoră directiunala.

25. Fiindu expeditiunile urginti, pentru autenticarea protocolului acestei siedintie;

Determinat:

Se defige terminulu pe marti in 15 decembrie nou, a. c. la 6 ore săra avendu toti membrii presinti a se infatiosă in cancelaria Asociatiunei.

Protocolul acestă — in prezentă comembrilor directiunali, Ioane Rosiu, Emanuelu Missiciu, Stefanu Siorbanu, Demetru Bonciu, si Petru Petroviciu, prezentindu-se s'a autenticat.

Aradu, in 15 decembrie nou 1868.

Dreptiunea Asociatiunei naționali aradane, pentru cultură poporului romanu.

Ioane Rosiu m. p.
membru directiunalu
ca Preside substitutu.

Petru Petroviciu m. p.
notariu directiunalu

L I S T A

„Supraplatirilor” pe scopulu petrecerii de jocu, arangiate pe luni, 2/14 septembrie 1868 la „Crucea alba” in folosulu fondului Asociatiunei naționali aradane pentru cultură poporului romanu.

deschisa in numele comitetului arangiatoriu
prin Emanuelu Missiciu m. p.
presedinte.

Nrul curinte	Contributorii	sumă subscri-
1.	Alesandru Mocioni	5 —
2.	Ioane Popoviciu Desenău si familia	10 —
3.	Mirone Romanulu	10 —
4.	Sigismundu Popoviciu	5 —
5.	Antoniu Mocioni	3 50
6.	Eugeniu Mocioni	5 —
7.	Zeno Mocioni	5 —
8.	Victoriu Mocioni	5 —
9.	Lazaru Jonescu	5 —
10.	Dr. Atanasiu Siandoru	2 —
11.	Mihálovics Ákos	2 —
12.	Georgiu Dogariu	3 —
13.	Dr. Aureliu Maniu	3 —
14.	Flore Cojocariu	50
15.	Ioanu Papp capitanu	3 50
16.	Ladislau Bogdanu	3 50
17.	Vichentie Bogdanu	2 —
18.	Pavelu Gioronu	1 50
19.	Alesiu Popoviciu	7 —
20.	Mihaiu Sierbanu	50
21.	Vincentiu Sierbanu	2 —
22.	Teodoru Halicu	1 —
23.	Georgiu Constantini	1 50
24.	Sigismundu Borlea	5 —
25.	Georgiu Fogarasi	50
26.	Alesandru Ciordanu	50
27.	Teodoru Jonescu	50
28.	Dr. Demetru Bonciu	3 50
29.	Ladislau Marchisius	50
30.	Iuanu Luca	1 —
31.	Paulu Drag'a	50
32.	Gustavu Rusu	50
33.	Stefanu Adamu	50
34.	Gregoriu Birisiu	50
35.	Georgiu Petroviciu	50
36.	Constantinu Comlosianu	1 50
37.	Petru Cocicu'a	50

38.	Iosifu Belesiu	2 50
39.	Ioane Budaiu	50
40.	Ioane Mladinu	1 50
41.	Georgiu Ebesfalvy	5 —
42.	Emanuilu Missiciu	2 —

Sumă 114 fl.

Aradu in 15 decembrie n. 1868.
estradat prin Petru Petroviciu
notariu.

Romania.

Adunarea deputatilor, 29. nov. v. I. Brateniul: Dloru! Ce ne acusa pe noi cartea rosă? Aceasta carte este de 110 pagine, si 30 sunt destinate numai Romaniei. Dlor, Intolerantă religioasa este partea antica. Ei, Dlor, va respondre ministeriul de astazi in acăstă cum am respunsu si noi: nu este intolerantă religioasa, ci este, o inconvenientia sociale si potu dice nationala (aplause).

In Romani'a nu se crede că s'au pututu realizat in asiā timpu scurtu tōte condițiunile de potere, ca se nu mai fie amenințata naționalitatea, si de aceea s'a pusu chiar in constituție că nu se potu aduce in Romani'a colonii straine, si acăstă s'a facutu nu din ura contra strainilor, vorbesu despre adeveratul sentimentu naționalu, precum nici din intolerantă contra Israelitilor, ci a facut'o o parte a tieriei ingrigita ca se nu fie tiér'a inabusita de colonii straine. Eta ce am spusu, si éta ce au se spuna si succesorii nostri. Si atunci Europa nu va mai poté se dica că sunt evinti ale unor ómeni cari voieseu se exploateze proprietatea, fiindu că onor. D. D. Ghiea si onor. D. Cogalnicenă n'au trebuită de acăstă; pozituna loru este ascurata de multu in societatea romana; n'au trebuită de midilócele cele miserabile, de cari presupuneau strainii că am avutu noi trebuită pentru ca se exploatarem credința poporara, pentru a ne tiné la potere, si a desceptă intr'ins'a sentimente cari n'au fostu, nu sunt si nu vor fi ale Romanilor. (Applause prelungite.)

Dloru, mi va dice cineva că sunt imprudente ca se respundu la cartea rosă; că poate sunt presuntiosu, d'aceea vinu se-mi redicu unu pedestalu in catu se me potu sufi la inaltinea Dului de Beust ca se-i respundu. Nu, Dloru, că este o necesitate nascuta in mine din o mare grige, vedienda pe capulu cabinetului unui Imperiu atatu de mare si putericu, pe Dnu de Beust, omulu celu mai inteligent si celu mai curagiosu, care a mersu cu curagiul seu pana a compromite existența regatului Saxoniei in resbelulu din urma, vedienda cum unu asemene omu poate se se inspaimente, candu unu Statu nascutu de ieri, care abia a inceputu se adune eleminte de intarire ca se-si conserve existența, vedienda cum D. de Beust s'a spariatu si de unu anu si jumetate nu se occupa de catu de acelu uriasiu care se redica in facia-i, si cere o armata permaninte de 800 mii de ómeni, am credintă că trebuie se ne ingrigim. Se vi spunu dreptu, dloru, a fostu si o necesitate personala care a venit si a adaugatu la alte motive, care m'a facutu se me retragu de la potere: a fostu ca se resuflu si eu o-data, se potu vorbi fara se am nici o respundere catra nimene si se nu compromitu guvernulu tieriei.

Unu Imperatore mare, care are atate milioane de supusi astadi, candu se coronéza rege alu Ungariei, Dnu Beust ii pune sabia in mana, si elu taia in patru parti ale aerului, si promite se cucerăsca tōte tierile cari au tinutu de corón'a St. Stefanu, noi inse nici nu ne am ingrigit, nu ne-am culcatu séra cu mai multa grige, nici ne-am scolatu demanéti a cu mai pucină multiamire; am disu că acăstă este o formula la care tine imperiul Austriei, fiindu că este unulu din imperiele cele mai traditionali, si tiene la tōte formulile, chiar si la acele cari nu mai potu avé adi nici o insemetate. Dar D. de Beust nu face asiā, elu se sparia, suna alarma in Europa intrágua, cere o armata permanenta de 800 mii ómeni, fiindu că Dnu Candiano a trasu sabia din téca! (aplause . . .)

S'au facutu manifestari de pangermanismu, unde si drapelul nostru a fostu bagat si plimbăt pe ultie, si noi nu ne-am ingrigit; la noi vinu emisari unguri, se plimbă prin tiéra si nu li dicem nimica, ba inca li dămu de mancare, si de beutura. Ei bine, cum di-

ceamul D-lui baronu Eder, „pară noi am fi unu colosu si Austria o putere mica, si de cate ori ne miscămu vi e tema se nu ve strivim.“ Vedeti că nu e lucru seriosu. Prin urmare, D-lor, grige pentru grige, frica pentru frica, dicu si eu cum se dice „frica la mină, frica la tine, frica la noi la amenduo.“ Si deca nu intielegu cum d-lu de Beust s'a spariatu fiindu că d. Candiano a trasu sabia (ilaritate) si nu subi'a — pentra că d-lui nu mai are sabia acum — ci fiindu că trasu pén'a, atunci se ni fie permisu se ne ingrigim si se ne temem si noi la rondulu nostru că D-lor nu au ganduri bune cu noi. Desfudu că Austria se dovedește o singura urma de ale noastre peste Carpati, se dovedește unu singur faptu nu numai alu guvernului, ci alu oricărui particularu, că a mersu se turbure linisce Austria, si candu noi am remasu prudinti, la ce se li fie tema? Austria, o putere mare, care este astazi marginita despre Germania, nu va cantă óre se-si deschida locuri de desvoltare in partea opusa unde crede a gasi o mai pucina resistență? D-vosra sciti, d-lor, că armată Austria mesură tiér'a cu lantiul si astfelu potem crede că, cui i-a fostu fomei, i pote fi si astazi; noă inse nu ni pote fi fome, fiindu invetiatu cu seraca.

Se mai dice, dloru, in cartea rosă că ne armămu peste mesura si că prin urmare n'avem intentiuni bune, n'avem intentiuni numai de aperare, ci si de agresiune se intielege. Mai este anca o frase totu in cartea rosă relativa la Serbi, unde se dice că guvernul Austriei vede cu multiemire că Serbi'a se intaresce si-si crescă poterea in proporție cu medilócele ei, fiindu că sunt aceste eleminte cari se credea, — dupa propriile cuvinte ale dlui Beust, — pentru viitorul imperiu turcesc.

Ei bine D-lor, de ce óre ce'a ce este bine pentru Serbi'a, nu este bine pentru Romani'a? De ce Serbi'i cari sunt inarmati pana in dinti, si acăstă o scie tōta lumea, nu ingri-gescu pe nimene? si de ce pentru noi, candu din nenorocire numai am votat unu proiectu de lege ca se ni organizămu puterea armata, deca nu totu atatu pe catu Serbi'a, dar pe jumetate, de ce noi care nu avem nici o pusca pentru 50 Romani, ne armămu peste mesura, pe candu Serbi'a avendu pote un'a si două puseci de fie-care Serbu, nu este pré armata?

Dar ce me ingri-gesce mai multu este că s'au facutu administratiunii trecute imputari că este instrumentul intereselor straine. Care sunt dovedile? N'a venit cartea rosă cu nici o alta dovăda, de catu că pusele cu acu pe cari le-am cumpăratu de la guvernul Prusianu, ni-aut venitul prin Rusia. Dar D-lor, ni vinu tunuri si munitiuni de resbelu prin Austria, si judecandu totu astu-fel, Rusia ar fi trebuitu se dica că suntemu instrumentele Austriei; deca acele arme si munitiuni trecu prin Turcia, că suntemu instrumentele Turciei. Prin urmare, noi cari suntemu incungurati de aceste puteri, ori pe unde ni-ar trece armele, vom fi acusatii de instrumente ale acelei puteri; astfelu in catu vom fi pusii in poziție de a nu ne mai poté armă nici o-data căci fie-care ne va acu. Cu Austria si cu Turcia am cochetat multa vreme; cu Turcia si asta-di chiar, i facem mare servicie, pe candu cu Rusia pana ieri am luptat, si n'am incetat de catu atunci, candu n'am mai fostu amenintati de dens'a.

Ni se dice: de ce pusele se nu vina prin Austria ci se ni vina prin Rusia? Fiindu, cum am respunsu si baronul Eder, duci-te in Prusia, cauti registrele, matriculele, si veti vedé că pusele acele sunt scosé din fabrică din Dantzig, si lini'a cea mai dréptă ca se vina dela Dantzig in Romani'a este prin Rusia. Rusia a acordat guvernului nostru acea autorisare indata, pe candu cu Austria trebuiă se mai acceptămu inca 5 si 6 luni, pentru că trebuie multe formalitati, administratiunea ei fiindu complicata, pe candu in Rusia a datu imperatulu voia, si armele au trecutu.

Eu unulu, d-lor, m'am simtitu fericitul candu am fostu inscintiatu că vinu armele. Mai anteiu pentru că Suveranul Franciei o scie, prin urmare nu era nimicu complotatul pe sub ascunsu, cum dice d. Beust, si apoi pusele trecendu prin Rusia, prin acăstă s'a redicatu o grige pentru care tota viéti'a neam luptat: căci sciti că atunci, candu cineva si spariatu o data, se teme apoi si d'o umbra. De candu Rusia a lasatu se tréca armele no-

stre si ne-a lasatu se ne armămu, ne-a asecutato prin acăstă că nu mai are intentiuni se ne cucerăsca. Eu am fostu fără fericitu că ni-a datu acăstă dovăda, si asiu dorí ca si Austria se faca totu asiu, ca se ne probeze că nu mai are nici unu gandu asupra nostra: adeca se ne lase cu totulu liberi d'a ne armă, pentru că nu Romania ar poté se faca ombragiu unui imperiu asiā de mare ca Austria.

Dar, domnilor, noi am mersu mai de parte cu prudintă. Candu o sora a mea este maritata, nu am dreptulu se me ducu se me amestecu in menajul meu, nu am dreptulu se facu celu mai micu pasu care se păta din banuiea sociului ei, că asiu voi vre o data se aduca zizania si desbinare in cas'a loru. Inse, d-lor, ore daca sociul ei, cumanatul meu, va merge pana a o maltrată cu brutalitate, candu o va trată ca pe o sclava, candu scie că ea este dintr'unu sange nobile (aplause multu prelungite) candu voi vedé că redica cutitul asupra ei; nu am eu óre dreptulu se strigu, se lu oprescu de la acea crima? (aplause entuziastu indelungu repetite pe tōte bancele si in tōte tribunele). Ei bine, d-lor, am mersu cu prudintă pana la lasitate, fiindu cam naibusit in anima nostra acelui tipetu. (Applause vii . . .)

Vecinii nostri Magiari sciu, d. Andrássy, d. Klapca si reposatul Telleki, a carui tineră o aducu de martura, sciu si potu spune că noi, chiar candu eram pe teremulu revolutionar, candu luptam atatu pentru noi catu si pentru densii in 1849 in mijlocul Parisului, chiar atunci n'au gasit nici unu cuventu, nici o ideia din partea nostra că voim se cucerim Transilvani'a, si nu li-am cerut altu ceva de catu se fie consecinti cu principiile cari le declarau lumei, si cu drepturile cari le reclamau pentru densii, adeca se deci si Romanilor acele-si drepturi cari le dau si celor-lalte natiuni.

Acăstă conduită a nostra poate se li sărva de chiezesă, de ascurare, fiindu că atunci nu mai era dreptulu istoricu, elu era ruptu de revoluțione, si cu tōte aceste n'am voit se avemu altu limbajul si alta conduită; pentru că ni-am disu: suntemu pucini, 5 milioane numai in Romania, dar scim că nu a glomeratiunile sunt acele cari facu poterea unui statu, ci unitatea si desvoltarea lui in civilisatiune. Ne multumim se fumu tari prin principiile noastre ce le infatissăm, fara se ne mai uitămu la nimieu afara din tiér'a nostra; inse li-am disu: este in interesulu vostru se fiti consecinti cu principiile voastre; se nu amblati a dă satisfactiune unor traditiuni ale trecutului, se nu vi creati greutati cari potu se ve puna intr'o in pericol.

Ei bine, dloru, care omu, candu pre tezmul revoluționari este moderat, venindu la potere ar fi mai esaltat, candu scie catu de grea e respunderea faptelor sale? D-nii Andrássy, Klapka si Turr, acum două ani venire in Bucuresci naintea bataliei de la Sadowa, en se tracteze cu noi, si nu li-am cerut nimieu neci atunci, candu puteam reesi, nici atunci nu li-am tienut altu limbajul de catu acela de mai nainte; cum dar au credut dloru ca astazi fiindu la potere asiu pune eu in jocu esintăna nostra nationale ca se alergu după tezii, ori catu de sublime si legitime ar fi ele? Vorbindu de Unguri, mi aducu aminte de ceea ce mi dicea unu englesu alătări, unu Englesu cu totulu desbracatu de ori-ce interesu si care judecă lucrurile cu sange rece, după multe întrebări ce mi-a facut, mi-a disu: Seii ce efectu mi facu acestea? Mi aducu aminte de fabulă lupului care cautează galăvea mielului că-i turbura apă. Asiu sunt si vecinii dv. facia cu Romania.

Ei, dloru, asiu dice lupului că se-si aduca aminte că Ségure candu vine la istoria Romanilor si incepe de la fundarea Romei, dice că la celu d'anteiu pasu alu Romanilor s'a vediu că ei sunt pui de leu. (Applause scomotose si repetitive.)

Noi, cum am declarat, avem eleminte de fericire, si

atunci candu ar voia se injungia pe soră noastră de dincolo care este maritata cu densii, sangele ei li va stropi fruntea și mai curențu său mai târziu, Francia și România, candu capitolulu va domni și asupra Italicii, și vor recunoște sangele pe fruntea injunghiatorilor, și nu vor lasa pe stranepotii loru se pere, (aplause entuziaste repetitive în sala și în toate tribunele). (Oratorul continua a vorbi despre imputatiunea de arsenalu, despre bulgari etc.)

D. M. Cogălnicianu ministrul de interne: Regretul că la cuvintele elocințe și instructive ale onor. d. Bratianu n'a fostu presintă și d. presedinte alu consiliului de ministri și ministrul de externe, căci dreptulu dsale eră de a responde.

Dloru, daca vre o data am regretatul că sunt pe aceste bance ministeriale, era nu pe acelă ale dloru deputati, este astăzi, de către asiu fi fostu acolo între domnia-văstra, asiu fi aplaudat pe d. Bratianu și în multe părți asiu fi asociat slabul meu glas, pe lângă alu dsale. Poziția mea înse ce de ministru me simesc la o rezerva de care cred că dvōstra veti binevoi am tiné séma. Asiază dar nu me potu intinde asupra cestuielor esteriore de catu în unu chipu forte scurtu, totusi acăstă nu me va opri de a fi precis și categoric în declarările mele. Asiază dar, domnilor, ve declaru sus si tare că este de interesul celu mai mare alu Romaniei de a fi și a remană în strinsa legatura cu inaltă Pórtă; de a trăi în cea mai mare intimitate și în cea mai intimă concordie cu guvernului Maiestatei Sale Sultanului pentru că asiază inaltă Pórtă se fia advocatul nostru în facia acusarilor ce ni se arunca prin cartea roșia a Austriei.

Vinu la acusarile ce ni facu din afara că noi turburămu Ungaria, prin propaganța ce facem printre Romanii de peste Carpați. Aici voiu fi totu atatu de categoric în explicațile mele! Am avut ondru și vi declară prin programul nostru, că suntem detori, că interesul nostru național este se pastrău plina și întrăga neutralitatea ce ni este garantată și impusă prin tratatul de Paris; că trebuie se traiu în bune relații cu toți vecinii nostri, și că ce este mai bine și pentru prezentele și viitorul nostru, este de a îndrepta activitatea noastră spre imbunatatirile din lanțu, este se căutău a ne întări prin finanțe regulate, prin buna administrare, prin o justiție onesta, prin respandirea instrucției în popor: într'unu cuventu, prin desvoltarea mo-

rale și materiale a tierei! Înse acăstă fiindu-nu trebuie ca vecinii nostri Unguri se reclame de la noi ca în vreme candu ei și formăza o armată de peste 120,000 de soldați, noi Români se ni armămu ostirea cu ciomege, ostire, vă declarăm, menita nu pentru a cucerii teritoriile, ci chiar în cuprinderea tratatului de Paris cu speciala misiune de a apăra tierra, autonomia și neutralitatea noastră. (aplause prelungite).

Nu ne armămu pentru a atacă, dar vom avea o armată pentru a ne apăra! (aplause sgo-motose.)

Îta dloru, opinionea mea în ceea ce privesc politică noastră esterioră. Onor. d. Bratianu vă citatulă că care nume dintre barbații de Statu ai Ungariei, cu cari alta data am fostu în relații, din cari mulți au gasit în teră noastră o generoasă ospitalitate de la 1848 cam pana la anul 1866. Multi din acestia am onore si eu a-i cunosc. Am facut dovedile mele că eu nu sunt inimicul Ungurilor. La 1860 în calitate de ministru președinte alu Moldovei, am datu ospitalitatea la mii de emigrati Unguri, și pe multi cu totu pretensiunile Austriei i-am salvat de spen-dităre.

Ei bine, vecinii nostri Unguri se nu căra de la mine că eu pentru fratrii nostri, de același sang, pentru Romanii de peste Carpați se am mai putine simpatii de catu acele ce în 1860 le-am avut pentru Unguri. (Applause entuziaste.) (Estrasu din „Rom.”)

Socota și multiamita publică.

In luna noiembrie a. c. au incursu în favoarea Alumneului român național din Temisioră:

Din Maere: De la Aleșandru Sacoianu, Pavelu Miesianu, și Petru Popoviciu doc. ca membri ordinari pe 1868/9 cate 5 fl. — la olalta 15 fl.

Din Ciclovă montana: Constat. Popescu 5 fl.

Din Mosinitia: Vich Cernetiu doc. 5 fl.

Din Secusijiu: Damas. Margineanu doc. 5 fl.

Din Fabricu: Ionu Fogarasianu 5 fl. Prin d. jur. comit. Georgiu Dragsiū.

Din Jidiora: Nic. Borlovanu par. a conto ca membru fund. 25 fl., Constat. Popoviciu doc. Nic. Vuia not., Petru Ploscaru și Achim

Unu Crescatoru și Investitorul se cau-tă pentru doi său și mai mulți Princi ca se-i

Lungu 5 fl. — Din Saculu: Geor. Dragoiu jur. comit. 5 fl. — Din Gavosdia: Fil. Blidariu par. Pav. Chinezu doc., Sacosianu neg., și Ionu Covaciu cate 5 fl., — la olalta 70 fl.

Cu totul dura au incursu 105 fl.

Mel. Dreghiciu m. p.
pres. comit. alumn.
Pavelu Rotariu m. p.
not. comit. alumn.

instrucție în studiile pentru scoli normale și mai târziu și pentru cele latine; pe lângă limbă materna se poftesce ca se intelectă și vorbește corectu și ceea magiara și germană; doritorii de a se deprinde cu acăstă, se-si trimit ofertele loru pana în 15/12 c. v. A. c. la subsemnatul.

Banatu Comlosiu în 24/11 1868.

Julianu Bogdanu.

(2-3)

Gursurile din 18 decembrie 1868 n. séră

(după aratările oficiale.)

	bani	marf.
Imprumutele de statu:		
Cele cu 5% în val. austr.	55.80	55.90
" contribuționali	60.40	60.50
" nouă în argint	96.75	97.10
Cele în argint d. 1865 (în 500 franci)	74.25	74.75
Cele naționale cu 5% (jan.)	64.90	65
metalice cu 5%	59.10	
" maiu-nov.	60. --	60.20
" 4½%	52.75	53.25
" 4%	46.50	47. --
" 3%	35. --	35.50
Efepte de loteria:		
Sortile de stat din 1864	107.40	107.80
" 1860/1 în celo întreg	90. --	90.20
" ¼ separat	96.50	96.75
" 4% din 1854	88.50	86 --
" din 1839, ¼	183. --	184. --
" bancu de credit	152.50	153. --
" societ. vapor. dunaren cu 4%	93.50	94. --
" imprum. princip. Esterhazy à 40 fl.	160. --	170. --
" Salm	42. --	42.50
" cont. Palffy	82.50	83.50
" princ. Clary	38. --	39. --
" cont. St. Genois	83.50	84. --
" princ. Windischgrätz à 20	20. --	21. --
" cont. Waldstein	21.50	22.50
" Keglevich à 10	14.50	15.50
Obligatiuni deșăvăcinătoare de pamant:		
Cele din Ungaria	79. --	79. --
" Banatul tom.	77.75	78.25
" Bucovina	68.50	69. --
" Transilvania	72.50	72.75
Acțiuni:		
A bancu național	664. --	665. --
" de credit	237.50	237.70
" socont	661. --	663. --
" anglo-austriace	189. --	189.50
A societatei vapor. dunar.	534. --	536. --
" Lloydul	252. --	254. --
A drumul ferat de nord.	195.70	196. --
" " stat	302.80	303. --
" " apus (Elisabeth)	173.25	173.75
" " sud	195.75	196. --
" " lângă Tisza	171. --	171.50
" Lemberg-Czernowitz	174. --	175.50
Bani:		
Galbenii imperiales	5.74	5.75
Napoleond'ori	9.61	9.62
Friedrichsd'ori	10. --	10.05
Souverenii engl.	12.05	12.15
Imperialii rusești	—	—
Argintulu	118.75	119.25

Prezente pentru Craciun și anul nou.

Orarie eminente și bune.

DEPOSITUL DE ORARIE

avutu, renumit u de multi ani,

M. HERZ,
orologiaru orasianescu

Viena, Stephansplatz nr. 6

in dosulu curtelui lui Zwettli ofere alu seu depositu mare de tetu feluliu de orarie, bine regulate cu garantia pe unu anu, ou pretiul cu curentu. Pentru fie-care orariu regulat se da garantia in scrisu.

Orarie portative de Genf

cualitatea cea mai eminentă examinata de c. r. imprimaria de bani.

Orarie pentru barbati,

de argintu: fl.

unu Cylinder cu 4 rub.

" cu rub. d'aur d-sar.

Cylinder cu 8 rubini

" ou dōne fedele

" ou sticle cristale

16-17

mai fine cu fedele

mai fine

engl. cu sticle cristalina

19-25

de argintu: fl.

de arg